

ЛІЗИНГОВІ МЕХАНІЗМИ ВІДТВОРЕННЯ КАПІТАЛУ В АГРАРНОМУ СЕКТОРІ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

LEASING MECHANISMS OF CAPITAL REPRODUCTION IN THE AGRARIAN SECTOR OF THE UKRAINIAN ECONOMY

У статті розглянуто проблему становлення лізингових аграрних відносин у національній економіці, а саме їх передумови, особливості, правове регулювання. Надано дефініцію лізингових механізмів відтворення капіталу в аграрному секторі економіки України як сукупності форм та методів інвестиційного фінансування залучення в господарський обіг суб'єктів агробізнесу основних засобів. Охарактеризовано призначення лізингових механізмів, якими є подолання проблеми обмеженості фінансових ресурсів суб'єктів господарювання в аграрному секторі економіки; ліквідація відтворювальних диспропорцій між його галузями; прискорення оборотності капіталу; забезпечення структурних зрушень на інноваційній основі; пожевлення оновлення сільськогосподарської техніки та підвищення прибутковості аграрного виробництва. Побудовано матрицю SWOT-аналізу лізингових механізмів відтворення капіталу в аграрному секторі економіки. Обґрунтовано комплекс заходів, яких необхідно вжити для ліквідації слабких сторін і загроз розвитку лізингу.

Ключові слова: лізингові механізми, відтворення, капітал, аграрний сектор, економіка.

В статті розглянуто проблему становлення лізингових аграрних відносин у національній економіці, а саме їх передумови, особливості, правове регулювання. Надано дефініцію лізингових механізмів відтворення капіталу в аграрному секторі економіки України як сукупності форм та методів інвестиційного фінансування залучення в господарський обіг суб'єктів агробізнесу основних засобів. Охарактеризовано призначення лізингових механізмів, якими є подолання проблеми обмеженості фінансових ресурсів суб'єктів господарювання в аграрному секторі економіки; ліквідація відтворювальних диспропорцій між його галузями; прискорення оборотності капіталу; забезпечення структурних зрушень на інноваційній основі; пожевлення оновлення сільськогосподарської техніки та підвищення прибутковості аграрного виробництва. Побудовано матрицю SWOT-аналізу лізингових механізмів відтворення капіталу в аграрному секторі економіки. Обґрунтовано комплекс заходів, яких необхідно вжити для ліквідації слабких сторін і загроз розвитку лізингу.

національній економіці, а именно их предпосылки, особенности, правовое регулирование. Предоставлена дефиниция лизинговых механизмов воспроизводства капитала в аграрном секторе экономики Украины как совокупности форм и методов инвестиционного финансирования вовлечения в хозяйственный оборот субъектов агробизнеса основных средств. Охарактеризовано назначение лизинговых механизмов, которыми являются решение проблемы ограниченности финансовых ресурсов субъектов хозяйствования в аграрном секторе экономики; ликвидация воспроизводственных диспропорций между его отраслями; ускорение оборачиваемости капитала; обеспечение структурных сдвигов на инновационной основе; оживление обновления сельскохозяйственной техники и повышение доходности аграрного производства. Построена матрица SWOT-анализа лизинговых механизмов воспроизводства капитала в аграрном секторе экономики. Обоснован комплекс мер, которые необходимо принять для ликвидации слабых сторон и угроз развития лизинга.

Ключевые слова: лизинговые механизмы, воспроизводство, капитал, аграрный сектор, экономика.

УДК 347.453+ 338.434

Лемішко О.О.

к. е. н., доцент, доцент кафедри фінансів
Національний університет біоресурсів і природокористування України

Lemishko Olena

National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine

The article discusses the problem of the formation of leasing agrarian relations in the national economy: preconditions, peculiarities, legal regulation. The purpose of the study is to improve the leasing mechanisms of reproduction of capital in the agrarian sector of the Ukrainian economy. The definition of the leasing mechanisms of reproduction of capital in the agrarian sector of the economy of Ukraine as a set of forms and methods of investment financing is provided for the inclusion in the economic turnover of the subjects of agribusiness of fixed assets through their long-term lending under the security of leasing objects. It is proved that the purpose of leasing mechanisms is: to overcome the problem of the limited financial resources of economic entities in the agricultural sector of the economy; Elimination of reproductive imbalances between its branches; acceleration of the turnover of capital; providing structural shifts on an innovative basis, including through the use of "green subsidies" of the budget; the revival of agricultural machinery and the increase in the profitability of agricultural production. The matrix SWOT-analysis of leasing mechanisms of reproduction of capital in the agrarian sector of the economy was constructed. The results of the analysis identified their strengths and weaknesses, opportunities and threats. The range of measures to be taken to eliminate weaknesses and threats to the development of leasing is substantiated: to strictly regulate in the legislation the rights and obligations of the lessor and the lessee, as well as the procedure for the transfer of property rights; strengthen prudential regulation of financial intermediaries and leasing companies; to create a civilized agricultural land market; to provide tax breaks and other forms of state support to machine-building enterprises - manufacturers of world-class competitive agricultural machinery; reform the activity of the state leasing company on a market basis in order to increase the efficiency of operations and control the use of budget funds; to develop the infrastructure of the market of leasing services, etc.

Key words: leasing mechanisms, reproduction, capital, agrarian sector, economics.

Постановка проблеми. Світова практика свідчить про те, що лізингове фінансування є надійним джерелом оновлення матеріально-технічної бази в АПК передусім для малих і середніх форм агробізнесу та підвищення його конкурентоспроможності. Ефективність лізингових механізмів в аграрному секторі економіки обумовлюють значна зношеність основних засобів, потреба у великих сезонних витратах і тривалий виробничий цикл, що уповільнює процеси кругообігу капіталу й ускладнює здійснення інвестиційної діяльності суб'єктів агробізнесу, тому потребують подальшого розвитку форми й методи відтворення основних засобів сільського господарства на основі лізингу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання вдосконалення зовнішніх джерел формування капіталу в аграрному секторі економіки перебувають у центрі уваги багатьох учених. Н.П. Резнік зазначає, що держава має стимулювати інновації через пільгове рефінансування комерційних банків у разі здійснення ними кредитної діяльності на основі іпотечних, лізингових та факторингових операцій [1, с. 95]. При цьому цитований автор зазначає, що переваги фінансового лізингу в Україні використовуються неповністю [2, с. 142]. І.В. Карпова акцентує увагу на важливості лізингового кредитування в системі кредитної підтримки сільськогосподарського виробництва, оскільки лізинг дає можливість одержати устаткування в користування

без повної оплати та без витрачання великих обсягів фінансових ресурсів, що сприятиме модернізації та інтенсифікації сільськогосподарського виробництва [3, с. 84]. І.М. Назаренко відзначає, що у сучасних умовах господарювання спостерігається чітка тенденція використання лізингу в виробничих, транспортно-збутових підприємствах та агросоюзах, а у сільськогосподарських підприємствах тенденція має зворотній характер, тобто частка лізингу в придбанні сільськогосподарської техніки є мізерною [4, с. 45].

Постановка завдання. Метою статті є вдосконалення лізингових механізмів відтворення капіталу в аграрному секторі економіки України.

Виклад основного матеріалу дослідження. Лізинг в аграрному секторі економіки є специфічною формою інвестиційного фінансування, представленою довгостроковим кредитуванням суб'єктів агробізнесу, альтернативою традиційному кредитуванню й використанню власних фінансових ресурсів. У широкому сенсі він є організаційною формою підприємницької діяльності, віддзеркаленням реалізації функцій відносин власності, особливою системою господарювання, синтезом відомих форм фінансування капіталовкладень, джерелом розширеного відтворення основних засобів на інноваційній основі. У вузькому трактуванні А.С. Корсун визначає лізинг як «процес, який являє собою сукупність орендних, інвестиційних і фінансово-кредитних відносин, що виникають між їхніми учасниками (прямими і непрямими) за умов появи в однієї сторони необхідності придбати, а в іншої – можливості надати послуги майнового, інвестиційного, кредитного характеру, що сприятимуть відновленню та підтриманню технологічного потенціалу підприємства та веденню діяльності відповідно до рівня сучасних інноваційних технологій» [5, с. 56].

Незадовільний фінансовий стан аграрних підприємств, який має суб'єктивний характер, приводить до того, що вільних фінансових ресурсів вистачає лише для здійснення операційної діяльності та фінансування оборотного капіталу (купівля насіння, мінеральних добрив, паливно-мастильних матеріалів, сплата відсотків в банк). Для здійснення капітальних інвестицій бракує коштів, що приводить до невідповідності відтворення основного й оборотного капіталу один одному.

Об'єктивна потреба у лізингу визначається характером виробництва в аграрному секторі економіки, якому притаманні значні диспропорції між фондооснащеністю рослинництва та тваринництва, нераціональна структура основних засобів щодо силових та робочих машин, активної та пасивної частини [6, с. 219]. Зокрема, технологічний цикл у рослинництві (підготовка ґрунту, сівба, ухід за посівами, збирання врожаю, зберігання продукції) потребує використання великої номен-

клатури сільськогосподарської техніки, яка розширюється в умовах багатoproфільного виробництва. У тваринництві також існує недостатня забезпеченість господарств машинами для реалізації прогресивних технологій виготовлення кормів, обладнання для заготівлі й консервації кормів з використанням новітніх розробок. Брак засобів для механізації робіт збільшує витрати ручної праці й приводить до здороження собівартості виробництва аграрної продукції.

Проте з огляду на відсутність безперервного виробничого процесу, прив'язаного до конкретних об'єктів основних засобів, а також епізодично-фрагментарний характер використання певних видів техніки альтернативою лізингу є кооперації, створювані сільськогосподарськими товаровиробниками для її спільного використання та ремонтного обслуговування. Також з огляду на велику вартість інфраструктурних сільськогосподарських об'єктів (зерносховища, овочесховища) доцільним є фінансування їх відтворення державою з можливістю оренди сільськогосподарськими товаровиробниками.

Стаття 806 «Договір лізингу» Цивільного кодексу України визначає [7], що за договором лізингу одна сторона (лізингодавець) передає або зобов'язується передати другій стороні (лізингоодержувачу) у користування майно, що належить лізингодавцю на праві власності й було набуто ним без попередньої домовленості із лізингоодержувачем (прямий лізинг), або майно, спеціально придбане лізингодавцем у продавця (постачальника) відповідно до встановлених лізингоодержувачем специфікацій та умов (непрямий лізинг), на певний строк і за встановлену плату (лізингові платежі).

Згідно зі статтею 292 «Лізинг у сфері господарювання» Господарського Кодексу України [8] залежно від особливостей здійснення лізингових операцій лізинг може бути двох видів, а саме фінансовим чи оперативним. За формою здійснення лізинг може бути зворотним, пайовим, міжнародним тощо. Об'єктом лізингу може бути нерухоме й рухоме майно, призначене для використання як основні фонди, не заборонене законом до вільного обігу на ринку, щодо якого немає обмежень про передачу його в лізинг. Не можуть бути об'єктами лізингу земельні ділянки, інші природні об'єкти, а також цілісні майнові комплекси державних (комунальних) підприємств та їх структурних підрозділів.

Оперативний лізинг мало чим відрізняється від оренди. Термін фінансового лізингу має передбачати повну окупність об'єкта, за оперативного лізингу він може істотно відрізнитися від тривалості експлуатації основних засобів, а лізингові платежі не покривають повної вартості майна. За оперативного лізингу майно перебуває на балансі лізингодавця, за фінансового – на балансі лізингоотримувача.

Основними перевагами фінансового лізингу над іншими формами відтворення капіталу в аграрному секторі економіки є [9] постановка об'єкта лізингу на балансовий облік шляхом одночасного збільшення активів та зобов'язань; нарахування амортизації орендарем протягом періоду очікуваного використання активу; віднесення платежів за лізинговими операціями на валові витрати підприємства; збіг об'єкта фінансування та застави; гнучкість системи лізингових платежів тощо. Під час укладення договорів фінансової оренди відповідно до П(С)БО 14 «Оренда» орендний платіж складається з двох частин, а саме компенсації вартості обладнання та фінансових витрат орендаря [10].

Результати проведення SWOT-аналізу лізингових механізмів відтворення капіталу в аграрному секторі економіки наведено в табл. 1.

Для підприємств аграрної сфери фінансовий лізинг дає змогу формувати технічну базу виробництва для нових видів продукції, купувати техніку під заставу землі сільськогосподарського призначення [14, с. 257]. Створення сприятливого податкового клімату, зокрема, шляхом пільгового оподаткування лізингових операцій здатне надати вагомий поштовх розвитку малих та середніх агропідприємств, селянських та фермерських господарств. Через низький рівень інформованості про діючі механізми саме дрібні агроформування негативно ставляться до лізингу з огляду на фактичне позбавлення можли-

вості доступу до довгострокової оренди сільськогосподарської техніки [15, с. 218]. Для отримання часткової компенсації вартості сільськогосподарської техніки вітчизняного виробництва аграрному підприємству необхідно надати велику кількість документів, а рішення про доцільність її надання приймається на закритих засіданнях конкурсних комісій Міністерства аграрної політики та продовольства і облдержадміністрацій [16, с. 401].

Згідно зі статтею 4 Закону України «Про фінансовий лізинг» суб'єктами лізингу можуть бути лізингодавець (юридична особа, яка передає право володіння та користування предметом лізингу лізингоодержувачу); лізингоодержувач (фізична або юридична особа, яка отримує право володіння та користування предметом лізингу від лізингодавця); продавець (постачальник) (фізична або юридична особа, в якій лізингодавець набуває річ, що в подальшому буде передана як предмет лізингу лізингоодержувачу); інші юридичні або фізичні особи, які є сторонами багатостороннього договору лізингу [17].

Провідником державної інвестиційної політики у сфері лізингових відносин є Державне публічне акціонерне товариство «Національна акціонерна компанія «Украгролізинг»» [18], зареєстрований капітал якого станом на 1 січня 2018 року становить 1170 419 тис. грн., а непокритий збиток – 721600 тис. грн. ДПАТ «НАК «Украгролі-

Таблиця 1

Результати проведення SWOT-аналізу лізингових механізмів відтворення капіталу в аграрному секторі економіки

Сильні сторони (Strengths)	Слабкі сторони (Weaknesses)
<ul style="list-style-type: none"> – Економічна вигідність порівняно з купівлею техніки на умовах банківського кредитування; – похідний характер орендних платежів, які здійснюються після отримання виручки від реалізації продукції, виробленої з використанням об'єкта лізингу; – узгодження амортизаційної, кредитної та податкової політики; – можливість залучення коштів державного бюджету; – збільшення конкурентного потенціалу вітчизняних малих та середніх агропідприємств; – інструмент довгострокового оновлення основних засобів. 	<ul style="list-style-type: none"> – Брак потужних фінансових посередників (банківських установ, інвестиційних фондів); – дефіцит ресурсів державного лізингового фонду фінансових ресурсів; – високі процентні ставки, брак довгострокових кредитних ресурсів; – відсутність ринку землі та високе податкове навантаження; – обмежений набір техніки та обладнання, що надаються в лізинг; – непрозорість натуральних схем розрахунків лізингоодержувачів з лізинговими компаніями шляхом поставки виробленої продукції за участю підприємств переробної промисловості, оптової та роздрібної торгівлі; – недосконалість нормативно-правового регулювання питань переходу права власності щодо лізингу, захисту прав лізингодавця й лізингоодержувача.
Можливості (Opportunities)	Загрози (Threats)
<ul style="list-style-type: none"> – Збереження власних коштів та їх перерозподіл на інші потреби; – зменшення оподаткованого прибутку підприємства за рахунок віднесення лізингових платежів на витрати виробництва; – розосередження витрат на оновлення основних засобів у часі; – врахування специфічних особливостей галузі в процесі реалізації лізингових програм. 	<ul style="list-style-type: none"> – Перекладання гарантування кредитної операції на лізингову компанію; – брак оборотних коштів для оплати лізингових платежів; – недоброчесна поведінка представників лізингових компаній, їх участь у корупційних схемах; – неповнота та нерівномірність надходження бюджетної підтримки; – низька якість лізингової техніки, претензії до її комплектності; – недостатній розвиток інфраструктури ринку лізингових послуг; – слабкий фінансово-економічний стан багатьох аграрних підприємств, їхня неспроможність своєчасно та в повному обсязі сплачувати лізингові платежі; – високі ризики сільськогосподарського виробництва.

Джерело: побудовано за матеріалами [11-13]

зинг» є правонаступником Державного лізингового фонду, створеного у 1997 році. Воно має ліцензію Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг, від 16 березня 2017 року № 597 на провадження діяльності з надання послуг фінансового лізингу. Основною метою діяльності Компанії є надання в оренду широкого спектру сільськогосподарської техніки та обладнання як вітчизняного, так й іноземного виробництва на умовах фінансового лізингу для різних галузей аграрного сектору економіки країни. У 2017 році НАК «Укragenrolізинг» придбав 246 од. техніки та обладнання на суму 150,8 млн. грн. задля їх подальшого передання в оренду. В результаті укладання 189 лізингових угод лізингоодержувачам передано 210 од. техніки загальною вартістю 107,5 млн. грн. НАК «Укragenrolізинг» надає послуги фінансового лізингу на таких умовах: передоплата в розмірі 15% договірної вартості об'єкта лізингу; комісійні платежі від договірної вартості об'єкта лізингу є одноразовими (2-7%), річними (19-23%); термін лізингу становить 12-45 місяців; періодичність лізингових платежів залежить від їх складових (основний платіж здійснюється щомісячно та/або щоквартально, комісія – щомісячно).

Особливим об'єктом лізингових відносин є технології, що стимулюють інноваційний розвиток. Їх реалізація за допомогою державних програм, які не передбачають отримання коштів від споживачів та надання цінової підтримки виробникам, має назву «зеленого кошика» (Green Box Policies). Фінансування зазначених програм з державного бюджету називають «зеленими субсидіями». В аграрному секторі економіки до них відносять «витрати держави на сільськогосподарські дослідження та їх упровадження, створення державно-приватних лізингових компаній, апробацію технологій, послуги з маркетингу та просування товарів на ринок, програми регіонального розвитку АПК, сприяння структурній перебудові сільськогосподарського виробництва, інформаційно-консультаційне обслуговування та вирішення питань, що стосуються інтелектуальної власності та виключних прав на предмет лізингу» [19, с. 198]. Важливим є збільшення обсягів часткової бюджетної компенсації лізингоодержувачам вартості складної сільськогосподарської техніки, випущеної вітчизняними виробниками і придбаної на умовах фінансового лізингу.

Метою проведення лізингових операцій суб'єктами господарювання в аграрному секторі економіки є скорочення податкового навантаження, управління довгостроковими виробничими капіталовкладеннями підприємства, спрощення взаєморозрахунків та скорочення комерційного ризику [20, с. 19]. Привабливість фінансового лізингу для лізингодавця визначається прийняттям значної частини ризиків з огляду на фактичне володіння активами лізингоотримувачем. Перевагами лізингу для

лізингоотримувача є можливість придбання засобів виробництва за відсутності великого початкового капіталу; збільшення загального обсягу інвестицій та прискорення інвестиційного циклу; зростання виробничо-технічного потенціалу на інноваційній основі; інвестування в матеріально-речовій формі, яка дає змогу негайно задіяти об'єкти лізингу у виробничому процесі й надати більші гарантії щодо повернення кредиту порівняно з грошовою формою; забезпечення економічних вигід як прямим, так і непрямим учасникам лізингових відносин; швидкий вплив на виробничі процеси через цілеспрямоване використання фінансових ресурсів для вирішення конкретного завдання, яким є нарощування виробничого потенціалу агропромислового виробництва; покращення не тільки його кількісних, але й якісних параметрів на інноваційній основі.

В умовах потужного аграрного сектору економіки призначення лізингових відносин складають підтримка нових, технологічно складних виробництв; підвищення якості аграрної продукції шляхом повернення до екологічно чистих технологій та поміркованої відмови від хімізації. Укрупнення сільськогосподарських господарств, їх виробнича кооперація для спільного виробництва продукції обумовлюють ефект масштабу, збільшення розмірів оброблюваних площ та поголів'я тварин. Це обумовлює потребу високопродуктивної та дорогої техніки, яка призначена для міжгосподарського використання, формування парку машин значної номенклатури. Збільшення числа великих агропромислових холдингів, агрофірм підвищуватиме їх попит на лізингові послуги, знижуватиме трасакційні витрати співпраці з лізинговими компаніями, висуватимете вимоги до їх більш прозорої та відповідальної роботи.

Висновки з проведеного дослідження. Під лізинговими механізмами відтворення капіталу в аграрному секторі економіки України розуміємо сукупність форм та методів інвестиційного фінансування залучення в господарський обіг суб'єктів агробізнесу основних засобів шляхом їх довгострокового кредитуванням під заставу об'єктів лізингу. Призначення лізингових механізмів складають подолання проблеми обмеженості фінансових ресурсів суб'єктів господарювання в аграрному секторі економіки; ліквідація відтворювальних диспропорцій між його галузями; прискорення оборотності капіталу; забезпечення структурних зрушень на інноваційній основі, зокрема на основі використання «зелених субсидій» бюджету; поживлення оновлення сільськогосподарської техніки та підвищення прибутковості аграрного виробництва.

За результатами проведеного SWOT-аналізу лізингових механізмів відтворення капіталу в аграрному секторі економіки визначено його сильні й слабкі сторони, можливості й загрози. Для ліквідації слабких сторін та загроз розвитку

лізингу необхідно чітко унормувати в законодавстві права та обов'язки лізингодавця й лізингоодержувача, а також порядок переходу прав власності; посилити пруденційне регулювання фінансових посередників та лізингових компаній; створити цивілізований ринок земель сільськогосподарського призначення; надати податкові пільги та інші форми державної підтримки машинобудівним підприємствам, що є виробниками конкурентоспроможної на світовому рівні сільськогосподарської техніки; реформувати діяльність державної лізингової компанії на ринкових засадах задля підвищення ефективності здійснюваних операцій та контролю використання бюджетних коштів; розвивати інфраструктуру ринку лізингових послуг тощо.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Резнік Н.П. Принципи інвестиційного забезпечення в національному агропромисловому комплексі. *Формування ринкових відносин в Україні*. 2011. № 5. С. 93-96.
2. Резнік Н.П. Обґрунтування розвитку фінансового лізингу в аграрній сфері економіки. *Формування ринкових відносин в Україні*. 2012. № 6. С. 141-143.
3. Карпова І.В. Фінансово-кредитна політика держави в аграрному секторі економіки України: сучасний стан і проблеми. *Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України*. 2013. Вип. 1. С. 77-85.
4. Назаренко І.М. Лізинг – джерело оновлення капіталу підприємств аграрного сектора. *Агросвіт*. 2009. № 22. С. 43-47.
5. Корсун А.С. Дослідження економічної сутності лізингу та його значення в розвитку підприємств аграрної сфери. *Агросвіт*. 2015. № 23. С. 53-57.
6. Костецький Я.І. Лізинг як інструмент інвестиційно-інноваційного розвитку аграрного сектору економіки. *Інноваційна економіка*. 2016. № 1-2. С. 217-222.
7. Цивільний кодекс України : Закон України від 16 січня 2003 року № 435-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15> (дата звернення: 17.04.2019).
8. Господарський кодекс України : Закон України від 16 січня 2003 року № 436-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15> (дата звернення: 17.04.2019).
9. Лозінська К.В. Лізинг як інструмент інвестування аграріїв. *Ефективна економіка*. 2011. № 11. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2011_11_37 (дата звернення: 17.04.2019).
10. Про затвердження Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 14 «Оренда» : Наказ Міністерства фінансів України від 28 липня 2000 року № 181. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0487-00> (дата звернення: 17.04.2019).
11. Ткачук В.І., Яремова М.І. Механізм управління економічною безпекою сільськогосподарських підприємств. *Вісник Житомирського національного агро-економічного університету*. 2011. № 2 (2). С. 252-261.
12. Рябошук І.В., Тивончук С.В. Облік лізингових операцій в аграрному секторі економіки. *Економічні науки. Серія: Облік і фінанси*. 2013. Вип. 10 (4). С. 217-223.

13. Катан Л.І. Фінансовий лізинг як інструмент інвестування підприємств агробізнесу. *Інвестиції: практика та досвід*. 2009. № 22. С. 16-17.

14. Хомуляк Т.І. Сучасний стан і перспективи лізингу в агропромисловому секторі. *Вісник Університету банківської справи Національного банку України*. 2013. № 2. С. 252-258.

15. Плаксін О.А. Вплив суб'єктивних чинників на розвиток лізингу в аграрній сфері. *Збірник наукових праць Таврійського державного агротехнологічного університету (економічні науки)*. 2013. № 2 (5). С. 212-219.

16. Якушева І.Є. Розвиток лізингових послуг як інструмент інвестування аграрного сектора. *Збірник наукових праць Таврійського державного агротехнологічного університету (економічні науки)*. 2013. № 1 (1). С. 397-403.

17. Про фінансовий лізинг : Закон України від 16 грудня 1997 року № 723/97-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/723/97-%D0%B2%D1%80> (дата звернення: 17.04.2019).

18. НАК «Укragenrolizing». URL: <http://www.ukragroleasing.com.ua> (дата звернення: 17.04.2019).

19. Прокопенко О.В., Школа В.Ю., Омеляненко В.А. Аналіз використання міжнародного лізингу в контексті підвищення ефективності трансферу технологій на прикладі агропромислового комплексу. *Маркетинг і менеджмент інновацій*. 2013. № 3. С. 185-199.

20. Шкуратов О.І. Лізинг як інвестиційний інструмент управління розвитком аграрних підприємств. *Інвестиції: практика та досвід*. 2009. № 1. С. 16-20.

REFERENCES:

1. Reznik N.P. (2011) Pryncypy investycijnogo zabezpechennja v nacional'nomu agropromyslovomu kompleksі [Principles of investment support in the national agro-industrial complex]. *Formuvannja rynkovykh vidnosyn v Ukraini*, no. 5, pp. 93-96 (in Ukrainian).
2. Reznik N.P. (2012) Obgruntuvannja rozvytku finansovogo lizyngu v agrarnij sferі ekonomiky [Substantiation of development of financial leasing in agrarian sphere of economy]. *Formuvannja rynkovykh vidnosyn v Ukraini*, no. 6, pp. 141-143 (in Ukrainian).
3. Karpova I.V. (2013) Finansovo-kredytna polityka derzhavy v agrarnomu sektori ekonomiky Ukrainy: suchasnyj stan i problemy [State financial and credit policy in the agrarian sector of Ukraine's economy: current state and problems]. *Social'no-ekonomichni problemy suchanogo periodu Ukrainy*, issue 1, pp. 77-85 (in Ukrainian).
4. Nazarenko I.M. (2009) Lizyng – dzherelo onovlennja kapitalu pidpryjemstv agrarnogo sektora [Leasing is a source of renewal of the capital of enterprises in the agrarian sector]. *Agrosvit*, no. 22, pp. 43-47 (in Ukrainian).
5. Korsun A.S. (2015) Doslidzhennja ekonomichnoi' sutnosti lizyngu ta jogo znachennja v rozvytku pidpryjemstv agrarnoi' sfery [Investigation of the economic essence of leasing and its importance in the development of enterprises in the agrarian sector]. *Agrosvit*, no. 23, pp. 53-57 (in Ukrainian).
6. Kostec'kyj Ja.I. (2016) Lizyng jak instrument investycijno-innovacijnogo rozvytku agrarnogo sektoru ekonomiky [Leasing as an instrument of investment and innovation development of the agrarian sector of the economy]. *Innovacijna ekonomika*, no. 1-2, pp. 217-222 (in Ukrainian).

7. Verkhovna Rada of Ukraine (2003) The Civil Code of Ukraine: Law of Ukraine No. 435-IV, January 16. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15> (application date: 17.04.2019) (in Ukrainian).

8. Verkhovna Rada of Ukraine (2003) Commercial Code of Ukraine: Law of Ukraine No. 436-IV, January 16. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15> (application date: 17.04.2019) (in Ukrainian).

9. Lozins'ka K.V. (2011) Lizyng jak instrument investuvannja agrarii'v [Leasing as an investment tool for farmers]. *Efektivna ekonomika*, no. 11. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2011_11_37 (accessed: 17 April 2019).

10. Ministry of Finance of Ukraine (2000) On Approval of the Regulation (Standard) of Accounting 14 "Lease": Order No. 181, July 28. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0487-00> (accessed: 17 April 2019).

11. Tkachuk V.I., Jareмова M.I. (2011) Mechanizm upravlinnja ekonomichnoju bezpekoju sil's'kogospodars'kyh pidpryjemstv [Mechanism for managing the economic security of agricultural enterprises]. *Visnyk Zhytomyrs'kogo nacional'nogo agroekologichnogo universytetu*, no. 2 (2), pp. 252-261 (in Ukrainian).

12. Rjaboshhuk I.V., Tyvonchuk S.V. (2013) Oblik lizyngovyh operacij v agrarnomu sektori ekonomiky [Accounting for leasing operations in the agrarian sector of the economy]. *Ekonomichni nauky. Ser. : Oblik i finansy*, issue 10 (4), pp. 217-223 (in Ukrainian).

13. Katan L.I. (2009) Finansovyj lizyng jak instrument investuvannja pidpryjemstv agrobiznesu [Financial leasing as an investment tool for agribusiness enterprises]. *Investycii: praktyka ta dosvid*, no. 22, pp. 16-17 (in Ukrainian).

14. Homuljak T.I. (2013) Suchasnyj stan i perspektyvy lizyngu v agropromyslovomu sektori [The current state and prospects of leasing in the agro-industrial sector].

Visnyk Universytetu bankivs'koi' spravy Nacional'nogo banku Ukraïny, no. 2, pp. 252-258 (in Ukrainian).

15. Plaksin O.A. (2013) Vplyv sub'ektivnyh chynnykiv na rozvytok lizyngu v agrarnij sferi [Influence of subjective factors on development of leasing in agrarian sphere]. *Zbirnyk naukovykh prac' Tavrijs'kogo derzhavnogo agrotehnologichnogo universytetu (ekonomichni nauky)*, no. 2 (5), pp. 212-219 (in Ukrainian).

16. Jakusheva I.Je. (2013) Rozvytok lizyngovyh poslug jak instrument investuvannja agrarnogo sektora [Development of leasing services as an investment tool for the agrarian sector]. *Zbirnyk naukovykh prac' Tavrijs'kogo derzhavnogo agrotehnologichnogo universytetu (ekonomichni nauky)*, no. 1 (1), pp. 397-403. (in Ukrainian).

17. Verkhovna Rada of Ukraine (1997) On financial leasing: Law of Ukraine No. 723/97-BP, December 16. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/723/97-%D0%B2%D1%80> (accessed: 17 April 2019).

18. NAK "Ukragrolizyng". URL: <http://www.ukragroleasing.com.ua> (application date: 17.04.2019) (in Ukrainian).

19. Prokopenko O.V., Shkola V.Ju., Omel'janenko V.A. (2013) Analiz vykorystannja mizhnarodnogo lizyngu v konteksti pidvyshhennja efektyvnosti transferu tehnologij na prykladi agropromyslovogo kompleksu [Analysis of the use of international leasing in the context of increasing the efficiency of technology transfer on the example of the agro-industrial complex]. *Marketynng i menedzhment innovacij*, no. 3, pp. 185-199 (in Ukrainian).

20. Shkuratov O.I. (2009) Lizyng jak investycijnyj instrument upravlinnja rozvytkom agrarnykh pidpryjemstv [Leasing as investment instrument of management development of agrarian enterprises]. *Investycii: praktyka ta dosvid*, no. 1, pp. 16-20 (in Ukrainian).